NEJROZŠÍŘENĚJŠÍ A NEJLEPŠÍ ČESKÝ TÝDENNÍK NA ZÁPADĚ

POKROK ZÁPADU

VĚNOVANÝ ZÁJMŮM NAŠEHO ČESKÉHO LIDU V AMERICE.

BEST ADVERTISING MEDIUM IN THE GREAT NORTHWEST

ZALOŽEN R. 1871.—ROČNÍK 44. OMAHA, NEBR., DNE 31. BŘEZNA 1915. ČÍSLO 37.

State Historical Society N S U

Vrchol teutonského barbarství.

NĚMCI SVÝMI PONORNÝMI ČLUNY POTOPILI BRITSKÉ LODI S CESTUJÍCÍMI A VYSMÍVALI SE TONOUCÍM.

Na západním bojišti Francouzové docílili pozoruhodného úspěchu.

Rusové tlačí se do Uher průsmyky karpatskými.

Dle zpráv z Athén několik dalších tureckých pevností v Dardanellách bylo umlčeno. — Italie stále ještě není rozhodnuta, ale všecko má k válce připraveno. — V Přemyšlu se vzdalo 120,000 Rakušanů a kořisť Rusů byla bohatá. — Přes Řím docházejí zprávy o hrozném pronásledování Jihoslovanů rakouskými úřady a také v Čechách persekuce jest prý stále horší. — Pověsti, že Rakousko hodlá uzavříti mír s Ruskem a Srbskem neodvisle od Německa opět se vyskytují.

Nejdůležitější událostí na západním bojišti během uplynulého týdne bylo dobytí hory Hartmanns-Weilerkopf ve Vogésách Francouzy po několikadenních tuhých bojích. V Berlíně nezatajují, že stihl německou armádu v oněch místech vážný nezdar. V severní Francii a ve Flandersku neudály se na bitevních frontách žádné značnější změny v posledních dnech. V pondělí Němci bombardovali Nieuport a Nieuport-Bains v Belgii, avšak s malým zdarem. Dosud se nevzpamatovali z kruté porážky, již utrpěli u Neuve Chapelle. Zároveň však doznávají Angličané, že ono vítězství přišlo jim velmi draho a jejich ztráty nebyly o mnoho menší, nežli ztráty Němců.

Na východním bojišti Rusové pokračují ve svém postupu k rovinám uherským skrze průsmyky Dukelský a Lupkovský, jichž se zmocnili, avšak postup tento jest velmi zdlouhavý, ježto o průsmyky, jimiž vedou železnice, dosud se bojuje se střídavým štěstím. — Ze zpráv, jež docházejí z polních velitelství bojujících armád, zdá se vysvítati, že Rakušané jsou zatlačováni na západní frontě, ale s pomocí Němců drží své posice na východní linii. Z Bukoviny Rusové opět ustoupili, ale poněvadž nedošlo tam k žádným velkým bitvám zdá se, že ruské sbory byly odtamtud odvolány, aby sesílly armády útočící na průsmyky v Karpatech.

Němci oznamují, že zmocnili se města Tauroggen, jehož vlastnictví několikráte se vyměnilo, kdežto na frontě západně od řeky Němenu Rusové oznamují, že všude zarazili německou protioffensivu.

Ku konci minulého týdne došlo k bitvám mezi Rusy a Turky na Kavkaze, v nichž Rusové dobyli vítězství.

V bombardování Dardanell přes těžké ztráty, jež utrpělo loďstvo spojenecké, se pokračuje a silná anglo-francouzská armáda byla prý vysazena na pevninu.

Jako na bojištích, činnost stejně zimničná panuje v diplomatických kancelářích, a v Římě, v Sofii, v Bukurešti i v Athénách dále se "handluje", totiž každá z těch zemí chce dosíci co možno nejvíce výhod za svoji neutralitu, bez činného zasažení do války na té či oné straně. Dle posledních zpráv Rakousko jest prý ochotno vydati Italii část Tridentu, ale až po válce.

Italie jest úplně připravena na zahájení války a významný jest královský dekret vydaný v pondělí, jímž ukládá se censura na všecky vojenské zprávy od 31. března do 30. července.

Všichni vojáci alpinských sborů, rození v roce 1883, byli povoláni do zbraně na 45 dní. Tyto sbory sestávají z osmi pluků pěchoty a patnácti pluků dělostřelectva. Úřední vojenský věstník povolává rovněž do zbraně všecky záložní důstojníky na dobu 60 dní, od 16. dubna. Přívrženci zakročení Italie proti Rakousku konali v neděli veliký tábor. Vojsko bylo pohotově k zachování pořádku. Byla přijata jednohlasně resoluce, kterou se vyzývá vláda, aby "mocí zbraně získala hranice I. talie." Po táboru pokusil se dav táhnouti před rakouské vyslanectví, ale byl rozprášen vojskem.

Přes Ženevu znova docházejí zvěsti, že Rakousko připravuje se na opuštění Německa a k uzavření samostatného míru a dokonce prý činěn jest v Uhrách nátlak na premiera Tiszu, aby ve směru tom na císaře působil. Týž se tomu dosud vzpírá, čemuž nebylo by se co diviti, neboť jest to na prvním místě Tisza, jenž jest zodpověden za uvržení Rakousko-Uherska do války. Z Petrohradu se tvrdí, že Rakousko ztratilo polovinu své armády.

Mimo to přes Švýcarsko a Italii došly mnohé sensační zprávy z Rakouska a z Čech, jež uveřejňujeme, ale jak již několikráte jsme psali, v minulosti málokdy jich věrohodnost byla potvrzena.

Němečtí piráti potopili lodi s cestujícími.

Asi 150 lidských životů bylo ztraceno, když německé ponorné čluny potopily africký parník Falaba a britský parník Aguila, plující z Liverpoolu do Lissabonu.

Falaba, jež byla torpédována v průlivu sv. Jiří v neděli odpoledne, měla mužstvo sestávající z devadesáti členů a 160 cestujících a z těch všech pouze 140 bylo zachráněno. Ze zachráněných později ještě osm zemřelo následkem přestálého utrpení. Německé ponorné čluny nedaly cestujícím dosti času k opuštění lodi a vůbec se nepokusily o zachránění tonoucích. Jeden z důstojníků parníku Falaba učinil následující prohlášení v Cardiffu, Walesko:

"Seděl jsem ve člunu, který byl spouštěn z kladek a čekal jsem na dvě ženy, aby tam mohly vstoupiti, když jeden z důstojníků zvolal 'pozor', a tu všiml jsem si bublin naznačujících dráhu torpéda.

"Nastal strašný rachot a člun vypadl z kladek a obrátil se, při čemž cestující a námořníci byli vyhozeni do vody. Voda byla strašně studená a bylo mnoho těch, kdož zmrzli v ní neb později, když byli vytaženi."

Ubytovatel parníku Falaba ve svém prohlášení pravil:

"Bylo osm žen na naší lodi. — Jednu z nich, jež váhala vstoupiti do záchranného člunu, hodil jsem do vody. Nebylo času na argumentaci. Na štěstí byla vytažena do jednoho záchranného člunu kroužícího kolem. Dvě jiné ženy, které odepřely opustiti loď, utonuly.

"Byla to hrozná scéna, když na sta lidí zápasilo ve vodě následkem překocení se záchranných člunů. Ponorný člun byl mezi nimi a viděl jsem na něm nejméně dvacet mužů. Ti stáli netečně a smáli se — hovada."

Úřední zpráva potvrzuje, že na oba parníky byla vypálena torpéda, když byli na nich ještě námořníci i cestující, jimž dáno celých pět minut, k opuštění lodi. Někteří ze zachráněných tvrdí, že torpéda byla vypálena ještě před uplynutím těchto pěti minut. Na zachránění cestujících a námořníků neučinili Němci nejmenšího pokusu. Parník Aguila měl posádku sestávající ze 42 mužů a tři cestující a z těch třiadvacet námořníků a všichni cestující zahynuli.

Gen. von Kluck poraněn.

Úřední zpráva vydaná v pondělí v Berlíně obsahuje mimo jiné sdělení, že generál von Kluck, německý velitel, jenž na počátku války vedl náběh do Francie a na Paříž, byl lehce zraněn střepinou šrapnelu při prohlídce předních posic své armády. Stav generálův jest prý uspokojivý a očekává se brzké jeho uzdravení.

Francouzové dobyli důležitou stratégickou posici.

Ve Vogésách Francouzové, po dlouhém zápase, během něhož posice několikráte přešla z ruky do ruky, konečně obsadili téměř Hartmans-Weilerkopf, horský hřeben patnáct mil severozápadně od Muelhausen a několik mil na sever od Thannu. Toto jest velmi důležitý úspěch, ježto odtamtud Francouzové mohou svými děly ovládati značnou část krajiny obsazené Němci. Zápas o tuto posici byl velmi tuhý a trval několik dní. Z Berlína se doznává ztráta onoho vrchu.

Anglie uvažuje o zavedení prohibice.

"My bojujeme proti Německu a Rakousku a proti pití, a pokud já mohu viděti, největším z těchto tří smrtelných nepřátel jest pití," pravil David Lloyd-George, anglický ministr financí ve své odpovědi k delegaci Federace lodních stavitelů, jejíž členové jednomyslně žádali, aby vláda zavedla prohibici po dobu trvání války. Tato měla by se vztahovati nejenom na veřejné hostince, ale též na soukromé kluby, tak aby působila stejně na všecky třídy společnosti. Jako důvod udávala delegace, že v této veliké národní krisi výkonnost a zdatnost dělnictva velmi trpí následkem požívání opojných nápojů a jako typický doklad uvedla, že správka jedné bitevní lodi se zdržela o celý den, poněvadž nejtovači na místě práce popíjeli v hospodě. Ministr Lloyd-George na konec prohlásil, že vláda zavedla by naprostou prohibici jenom tehdy, kdyby měla za sebou veřejné mínění, jinak mohlo by to prý více uškoditi, nežli prospěti.

Dobývání Dardanell.

Dvacet velkých bitevnic, osm mohutných křižníků a pozemní síla, odhadovaná na 40,000 až 50,000 mužů, soustřeďují se u vjezdu do Dardanell k všeobecnému útoku na hlavní obranu Ottomanů, jak znějí depeše, které přibyly v sobotu večer do Londýna z Athén. — Superdreadnaught Warspite, sesterská loď bitevnice Queen Elizabeth, přistála ráno u ostrova Tenedos. S touto bitevnicí, fungující jako průvod k flotile transportů, byly britická bitevnice a britický křižník, dvě francouzské bitevnice a dva francouzské křižníky, jakož i jeden ruský křižník, podle všeho Askold, jenž se zdržuje v těchto vodách. Úřadovna admirality jako obvykle, nepronesla žádného posudku o průběhu útoku na Dardanelly. Admiralita nepotvrdila ani nevyvrátila zprávu o příjezdu superdreadnaughtu Warspite k Dardanellám, ale vydala následující významné prohlášení: "Skutečný pokus o vzetí Dardanell započne v nejbližší chvíli."

Okamžitě po příjezdu nových lodí, všichni kapitáni dostavili se k admirálu de Robeckovi, vrchnímu veliteli spojeneckého loďstva, a na palubě vlajkové lodi zahájena byla válečná porada. Konference trvala dvě hodiny. Kapitáni vrátili se pak na své lodi, a za krátko na to 3 britické a jedna francouzská loď vpluly zvolna do Dardanell, načež zahřměly salvy velikých děl, které otřásaly pobřežím ostrovů. Depeše z Paříže oznamuje, že děla ve tvrzi Ereukeui, na asijském břehu úžiny, byla umlčena palbou bitevnice Queen Elizabeth a lodí jí provázejících. Sofijský zpravodaj Reuterovy kanceláře zasílá následující depeši: "Turecký křižník Sultan Selim (dříve německý křižník Goeben) byl opraven a jest opět pohotově. Ministerstvo války, jak se tvrdí, usneslo se na velikém zájezdu celého tureckého loďstva do Černého moře dnes nebo zítra, za účelem boje s ruským loďstvem."

Agence Havas dostává z Athén zprávu, že dle posledních spolehlivých informací tvrze na Dardanu byly zničeny a na Kilid Bahru těžce poškozeny operacemi spojeneckého loďstva v Dardanellách. Plachetníky, zaměstnávající se lovením min v Dardanellách, byly ostřelovány tureckými děly ve tvrzi Ereukeui, ale turecké batterie byly umlčeny palbou spojeneckých lodí.

KLADENÍ MIN A VÝBUCH.

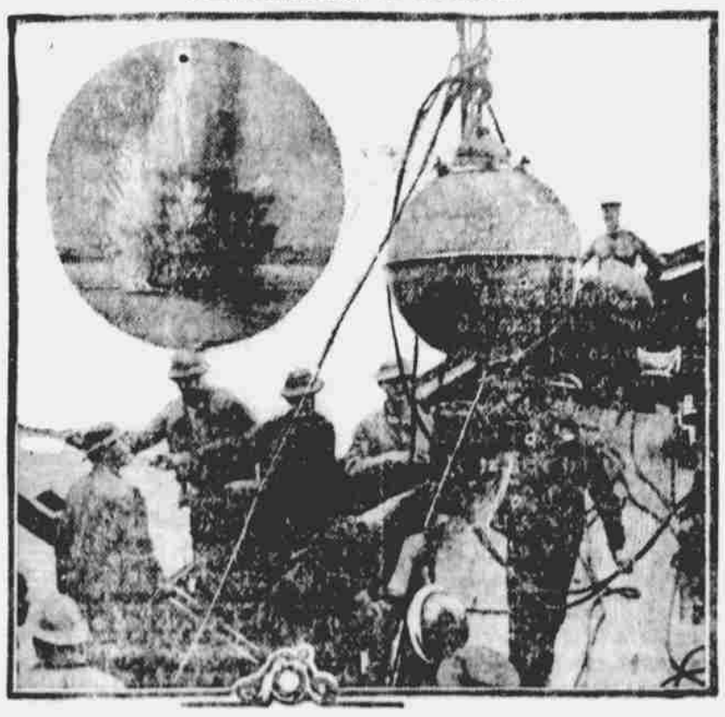

Photos by American Press Association

Mírové kroky presidenta Wilsona neúspěšnými.

Nové pokusy presidenta Wilsona, docíliti zastavení nepřátelství v Evropě, setkaly se s nezdarem. Plukovník E. M. House, presidentův osobní vyslanec, vydal se v neděli z Berlína do Švýcar, když se přesvědčil, že mírové vyjednávání jest pro přítomnou dobu naprosto vyloučeno. Vzdor popírání z Bílého domu, plukovník House slul v Evropě za mírovým posláním. Z dobrých kruhů přichází informace, že House měl vyzvěděti na válčících státech, zdali jest nějaká vyhlídka na uzavření příměří a zahájení mírového vyjednávání, dříve než jarní kampaň přivodí nové krveprolití. House sděluje, že všichni Němci jsou prý více než kdy jindy přesvědčeni o vítězství.

Francouzský generál zabit.

Do Paříže bylo oznámeno, že generál Rene Joseph Delarue, velitel divise francouzské armády, byl v boji zabit. Byl zasažen do hlavy kulkou z pušky ve chvíli, když prohlížel zákopy svých vojáků.

Kurdové vraždí křesťany.

Z Tiflisu, v Zákavkazí, sděleno v pátek: Sto tři vesnice křesťanských Assyřanů byly zničeny tureckými vojáky, 20,000 osob povražděno a 17,000 dalších jest v neustálém nebezpečí massakru. Ještě horší nežli vraždění starců, mužů, chlapců a dívek jest to, že tisíce mladých žen bylo odvlečeno do otroctví tureckými vojáky. Turci vnikli násilím do francouzské misie, vyvlekli ven šedesát uprchlíků, a vzdor prosbám a nářku jeptišek všecky je povraždili. Biskup Mar-Elia z Umumiah a čtyři jeho kněží byli zabiti. Massakr v Gulpašanu, jehož se dopustili polodivocí Kurdové, byl zvláště hrozný. Když město bylo okupováno, všichni obyvatelé dostali rozkaz, aby se seřadili na ulicích. Muži a chlapci byli svázáni dohromady provazy do skupin po pěti, zahnáni na hřbitov a zde povražděni s děsivou brutálností. Děvčata a staré ženy rovněž usmrceny po strašlivém mučení. Všecky mladé ženy ponechány na živě a odvlečeny, když vojáci odtáhli.

Dr. Harry P. Packard od americké missie v Urumiah zachránil s nasazením vlastního života 2300 křesťanů, které Turci rozhodli se pobiti. Moslimové spálili již kostel a usmrtili 200 křesťanů. Chystali se právě postříleti ostatní, když dr. Packard, rozvinuv veliký americký prapor, postavil se před tureckou linii a žádal, aby životy křesťanů byly ušetřeny. Žádosti jeho bylo vyhověno, a dr. Packard má nyní shromážděno pod svým praporem 15,000 uprchlíků. Jak zprávy sem došlé oznamují, Assyřani se ozbrojili při blížení se Turků, a bránili se s velikou statečností. Když však jim střelivo došlo a nešťastníci nemohli se více brániti, došlo k hromadnému vraždění. Mezi utečenci propukly nakažlivé nemoce a něco málo lékařů, kteří zde jsou, má před sebou těžký úkol. Cizí missie činí seč jsou, aby ulevili bídě mezi uprchlíky a živení chuďasů stojí jedině v Urumiah $400 denně.

Rusové v Karpatech postupují.

Dobytím hlavní rakouské posice v oné části Karpat, jež jest známa pode jménem Bezkydy — totiž onoho hřebenu, jenž leží na západ od Stryje — Rusové stali se pány svahu, vedoucího k dráze do Budapešti, která v těchto místech překračuje horský hřbet a jest nejkratší cestou z Haliče do hlavního města Uher. V bitvě, jež byla o tuto posici svedena, celý jeden rakouský pluk v síle 4,000 mužů vzdal se do ruského zajetí. Jak z nynější situace se dá souditi, Rakousko-Uhersko vsadí celý výsledek války na rozhodnutí v nynější bitvě v Karpatech, protože Rakušani zaujímají přirozeně silné posice, kdež se budou zoufale brániti. Naproti tomu Rusové mají přesilu v mužstvu, a snad i v dělech, zvláště až sem přitrhne armáda, která byla uvolněna pádem Přemyšlu.

Němci potopili hollandskou loď.

Amsterdamský zpravodaj Reuterovy kanceláře kabeluje do Londýna obsah článku o potopení hollandského parníku Medea, jenž byl uveřejněn v časopisu Handelsblad. Parník Medea vezl náklad pomerančů ze Soluně do Londýna, a byl v kanále La Manche potopen německým ponorným člunem. Handelsblad dovozuje, že pomeranče nejsou ani podmínečným kontrabandem, a dodává: "Potopení Medey jest zúmyslné násilnictví, jež nelze ani omluviti jako politováníhodný omyl. Toto jednání, jakož i vzdušné útoky na hollandské lodi, dají se vysvětliti jedině předpokladem, že Německo má za dovolený každý násilný čin vůči hollandským příslušníkům nebo hollandskému majetku, dokud to nejsou přímo vojenské sbory nebo válečné lodi, jež by napadly naši zemi nebo pobřeží. Jsme toho přesvědčeni, že od něm. vlády dlužno požadovati úplné zadostučinění. Poslední násilný čin vyvolá u nás jistě veliký neklid a roztrpčení."

Parník Delmira potopen byl německým ponorným člunem v kanále La Manche, nedaleko Boulogne. Posádce bylo dáno 10 minut času, aby se mohla utéci do záchranných člunů. Námořníci dospěli později na ostrov Wrightův.

Kurdové loupí a vraždí v Persii.

Presbyteriánská rada cizích missií v New Yorku dostala v pátek kabelogram, že všichni muži v perské vesnici Gulpašanu, nedaleko Urumiah, byli postříleni Kurdy, šedesát pět uprchlíků bylo oběšeno na šibenicích, vztýčených v nádvoří missie a E. T. Alle, americký missionář hrubě ztlučen, a ženy byly znásilněny, pobity nebo odvlečeny do zajetí. Čtyři domorodí křesťané z Tiflisu, z nichž tři jsou přiobčení Amerikáni poslali tuto depeši. Jak zpráva tato oznamuje, oněch šedesát uprchlíků bylo oběšeno na šibenicích, postavených na nádvoří francouzské missie. Depeše tvrdí, že massakr všech křesťanů v okolí očekává se každou chvíli. Státní department jest žádán o pomoc.

Turecké vojsko dopustilo se dalších násilností na americké missii v Urumiah, v Persii, jak se oznamuje gubernátoru v Tiflisu americkým konsulem v Tabrizu, Gordon Paddockem. Missionář Robert M. Larabee v Urumiah oznamuje, že turecký konsul v Urumiah vnikl násilím do missie v čele vojska a odvedl některé arménské uprchlíky, kteří byli pak massakrováni. Turci ztloukli rovněž a ztýrali americké missionáře.

Ve Vídni již tuší zlé věci.

Giornale d'Italia otiskuje článek vídeňského 'Fremdenblattu', ve kterém se praví mezi jiným, že "země jest si nyní vědoma, že existence monarchie jest v sázce, a že může dobyti vítězství jedině za cenu největších obětí." Depeše provázena jest následujícím odstavcem: "Rakousko-uherský tisk projevuje přesvědčení, že spojeným silám německým a rakousko-uherským se podaří, pomstiti v Karpatech pád Přemyšlu."

Němečtí generálové v Turecku mají pilno.

Telegram londýnské Exchange Telegraph Company z Athen, Řecko, oznamuje, že německý polní maršál von der Goltz, jenž po několik měsíců zastupoval v Cařihradě německé vojenské zájmy, odjel z Cařihradu do Sofie, hlavního města Bulharska. Současně s ním generál Liman von Sanders, Němec, ale velitel tureckého vojska v Evropě, odjel z Cařihradu do Drinopole. Odjezd těchto dvou generálů z Cařihradu, jednoho do hlavního bulharského města a druhého do Drinopole, druhého nejhlavnějšího města v evropském Turecku, nedaleko od bulharských hranic, naznačuje náhlý vývin v balkánské situaci, jenž se zdá býti Turecku nebezpečným.

Pozůstatky dra. Káry nemohou býti převezeny.

Bratr dra. J. M. Káry, jenž zemřel v Srbsku jako člen česko-americké lékařské missie, obdržel následující telegram od sekretáře státu Bryana:

"Americký vyslanec Vopička v Bukurešti, Rumunsko, v kabelogramu datovaném dne 13. března žádá, byste byl vyrozuměn, že jest nemožno převézti tělo dra. Káry do Ameriky v přítomné době, poněvadž by úřady převezení pozůstatků nedovolily v obavě před možností nákazy. Zesnulý měl imposantní vojenský pohřeb. Přijměte srdečnou soustrast. W. J. Bryan, Secretary of State."

Rakušané vyklidili Lupkovský průsmyk.

V pátek oznámeno z Petrohradu: Vzdušnými výzvědy bylo zjištěno, že Rakušani vyklidili nadobro Lupkovský průsmyk, kde Rusové jsou nyní neobmezenými pány. Hlavní německé oddíly couvají zpět do Uher. Očekává se, že v souhlasu s dohodou Berlína a Budapešti, Maďaři a Němci připraví tvrdošíjnou kampaň v rovině uherské. Děla velikého kalibru dopravena byla do rakouských posic na Dunaji, kde kanonáda stává se intensivnější, za občasných zuřivých výpadů pěchoty.